

ΠΡΩΤΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΒΗΜΑΤΑ

Πληροφορίες για τους
Καθηγητές

Γενικές Πληροφορίες για το Βιβλίο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εισόδημα και Δαπάνες</i>	11
Μισθός και διαθέσιμο εισόδημα	12
Ξεκινώ να εργάζομαι	14
Κατανάλωση και κόστος διαβίωσης.....	16
Φόροι και ασφαλιστικές εισφορές.....	18
Συνταξιοδοτικές αποταμιεύσεις.....	20
Χρήμα - χαρτονομίσματα, κάρτες και άλλα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών	22
<i>Περιουσιακά στοιχεία και χρέη</i>	25
Επιτόκια.....	26
Πώς υπολογίζεται ο τόκος.....	28
Ο ανατοκισμός	30
Αποταμίευση.....	32
Επενδυτικές επιλογές και κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού	34
Δάνεια.....	36
Κόστος δανείων	38
Δάνεια και αποπληρωμή	40
<i>Συμβουλές οικονομικής διαχείρισης</i>	43
Γίνετε ανεξάρτητοι.....	44
Προτιμήστε την αποταμίευση από το δανεισμό	46
Κατηγοριοποιήστε τις αποταμιεύσεις σας ανά στόχο	48
Προσέξτε τον πληθωρισμό.....	50
Προετοιμαστείτε για τις δύσκολες μέρες	52
Μην χάνετε τις καλές ευκαιρίες.....	54
<i>Ερωτήσεις και παραδείγματα</i>	56

Το βιβλίο αποτελείται από 3 Κεφάλαια, κάθε ένα διακρίνεται από ξεχωριστό χρώμα.

Κάθε Ενότητα περιέχει ένα εισαγωγικό κεφάλαιο και κάθε θεματική αναλύεται σε 2 σελίδες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- Μισθός και διαθέσιμο εισόδημα
- Ξεκινά να εργάζομαι
- Διάθεση μισθού
- Φόροι και ασφαλιστικές εισφορές
- Συνταξοδοτικές αποταμιεύσεις
- Χρήμα - Χαρτονομίσματα και κάρτες

Η οικονομική διαχείριση είναι μέρος της καθημερινότητάς μας. Αφορά την απόκτηση, δαπάνη και διατήρηση χρημάτων και άλλων περιουσιακών στοιχείων. Είναι ζήτημα που απασχολεί όλους, ανεξαρτήτου ηλικίας, προκειμένου να διασφαλίσουν τις αναγκαίες δαπάνες τους και να αποφύγουν τις υπερβολές.

Όσοι εργάζονται κερδίζουν ένα μηνιαίο εισόδημα με το οποίο καλύπτουν τόσο τις βασικές τους ανάγκες, όσο και τις επιθυμίες τους. Η κύρια πηγή εισοδήματος είναι ο μισθός, τον οποίο κερδίζουμε με την εργασία μας. Στα μηνιαία έξοδα περιλαμβάνονται τα τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης, η στέγαση και η πληρωμή των φόρων, καθώς και οι δαπάνες για ψυχαγωγία και χόμπι.

Εισοδήμα (ΕΣΟΔΑ) <i>Πώς βγάζουμε τα χρήματά μας;</i>	Δαπάνες (ΕΞΟΔΑ) <i>Πώς ξοδεύουμε τα χρήματά μας; Πού καταλήγει ο μισθός μας;</i>	Διαφορά <i>Τι συμβαίνει όταν τα έσοδα είναι περισσότερα ή λιγότερα από τα έξοδα;</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Χαρτζιλίκι, δώρα • Μισθός (ημερομίσθια) • Σύνταξη • Συνταξοδοτικό εισόδημα • Κληρονομιά 	<ul style="list-style-type: none"> • Τροφή και βασικές ανάγκες • Στέγαση • Φόροι • Μετακίνηση • Ψυχαγωγία, χόμπι 	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική διαφορά: Αποταμίευση, αύξηση περιουσίας • Αρνητική διαφορά: Δανεισμός, μείωση περιουσίας

Τα άτομα κερδίζουν τα χρήματά τους από το μισθό που εισπράττουν από την εργασία τους. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες συνήθως εισπράττουν επιδόματα, ενώ όσοι έχουν συνταξοδοτηθεί εισπράττουν σύνταξη και ξεδεύουν από τις προσωπικές τους αποταμιεύσεις. Κάποιες φορές, τα άτομα μπορεί να κληρονομήσουν περιουσιακά στοιχεία μετά τον θάνατο ενός συγγενή. Όσοι κατέχουν περιουσιακά στοιχεία εισπράττουν και αυτοί εισοδήματα, όπως π.χ. οι τόκοι για τις τραπεζικές καταθέσεις, τα μερίσματα για τις μετοχές, το τίμημα από την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου, τα ενοίκια από τα ακίνητα που εκμισθώνονται.

Εάν για μια χρονική περίοδο τα έσοδα ή ο μισθός ξεπερνούν τα έξοδα, η διαφορά αποταμιεύεται και προστίθεται στην περιουσία. Εάν, όμως, τα έξοδα ξεπερνούν τα έσοδα, το άτομο θα πρέπει είτε να μειώσει την περιουσία του είτε να πάρει δάνειο για να καλύψει τη διαφορά.

Περιεχόμενα / 2 σελίδες ανά θεματική

Εισαγωγή στο κεφάλαιο

1. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

Δείγμα ανάπτυξης θεματικής σε 2 σελίδες

ΠΡΩΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ

Μισθός και διαθέσιμο εισόδημα

Μισθών	<ul style="list-style-type: none"> Μεικτός μισθός, καθαρός μισθός Καθαρό διαθέσιμο εισόδημα Κρατήσεις Πώς καθορίζονται οι μισθοί; Βασικός μισθός, υπερμισθία
Συμβουλή	Ελέγξτε το αποδεικτικό μισθοδοσίας σας και βεβαιωθείτε ότι το κατανοείτε. Ζητήστε από τον εργοδότη να σας εξηγήσει ή αναζητήστε βοήθεια στους γονείς ή στο επαγγελματικό σας σωματείο, εάν χρειάζεστε διευκρινίσεις.

Μισθός

Στην αγορά εργασίας, τα άτομα εισπράττουν μισθό ως χρηματική αποζημίωση για την εργασία τους. Πριν καταβληθεί ο μισθός, γίνονται διάφορες κρατήσεις. Κάποιες από αυτές επιβάλλονται από τον νόμο και κάποιες κατόπιν αιτήματος του εργαζομένου (π.χ. ιδιωτική ασφάλιση, αποταμίευση για τα παιδιά).

Κρατήσεις προ φόρων

Η **κοινωνική ασφάλιση** είναι ένα σύστημα εισφορών για τη χρηματοδότηση των κρατικών παροχών (συντάξεις γήρατος, συντάξεις λόγω αναπηρίας, επίδομα ανεργίας, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και άλλες παροχές). Όλοι οι μισθοί υποκεινται σε παρακράτηση ασφαλιστικών εισφορών. Ειδικότερα, ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατεί την εισφορά του εργαζομένου από τον μισθό του και να προσθέτει σε αυτή τη δική του (εργοδοτική) εισφορά.

Φόροι

Η **συνταξιοδοτική αποταμίευση** είναι προαιρετική για τους περισσότερους εργαζομένους. Οι εργαζόμενοι που ανήκουν σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ή συγκεκριμένες εταιρείες ή ιδρύματα μπορούν να αποταμιεύουν χρήματα για τη συνταξιοδότησή τους μέσω ενός ειδικού σκοπού συνταξιοδοτικού ταμείου, όπως π.χ. οι εργαζόμενοι του Υπουργείου Οικονομικών και των ΕΛΤΑ.

Ο **φόρος εισοδήματος** είναι ένας φόρος τον οποίο επιβάλλει το Κράτος στο φορολογητέο εισόδημα (μεικτός μισθός μείον κρατήσεις προ φόρων) το οποίο αποκτούν τα άτομα εντός της δικαιοδοσίας τους. Ο φόρος εισοδήματος είναι ένα συγκεκριμένο ποσοστό επί του φορολογητέου εισοδήματος.

Κρατήσεις μετά φόρων

Η **ειδική εισφορά αλληλεγγύης** επιβάλλεται στα άτομα με συνολικό ετήσιο εισόδημα άνω των 12.000€.

Η νομοθεσία προστατεύει τους εργαζόμενους και απαγορεύει στους εργοδότες να κάνουν αυθαίρετες κρατήσεις από τον μισθό τους. Οι εργοδότες επιτρέπεται να κάνουν κρατήσεις μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης εργασίας. Η ιδιωτική ασφάλιση υγείας είναι ένα παράδειγμα κρατήσεων που συντηρείται μεταξύ των εργαζομένων.

Καθαρό διαθέσιμο εισόδημα

Εάν από τον μεικτό μισθό αφαιρεθούν οι κρατήσεις και ο φόρος, η διαφορά που προκύπτει συνιστά το **καθαρό διαθέσιμο εισόδημα**. Αυτό είναι το ποσό που μπορεί να ξοδεύει ένα άτομο για τα βασικά είδη διαβίωσης και τα λοιπά έξοδά του.

Θεματικές με τις οποίες οι μαθητές πρέπει να εξοικειωθούν

Χρήσιμη συμβουλή για κάθε θεματική

Ι. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι μισθοί προκύπτουν μετά από διαπραγμάτευση μεταξύ των εργοδοτών και των εργαζομένων. Συνήθως, οι μισθοί καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις που συμφωνούνται ανάμεσα στα εργατικά σωματεία και τις ενώσεις των εργοδοτών. Η μισθολογική σύμβαση είναι μια συμφωνία που ορίζει τους κατώτερους μισθούς, δηλαδή τα ελάχιστα νόμιμα επίπεδα αποδοχών που μπορεί να καταβάλει ένας εργοδότης στους εργαζομένους του. Ορισμένοι εργαζόμενοι, π.χ. εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και στελέχη της διοίκησης μπορούν να διαπραγματευτούν τον μισθό τους απευθείας με τον εργοδότη τους.

Πώς καθορίζονται οι μισθοί

Σε πολλές περιπτώσεις, οι **σταθερές αποδοχές** υπολογίζονται με βάση έναν ορισμένο αριθμό ωρών εργασίας, για παράδειγμα ανά εβδομάδα ή μήνα. Εάν ένας εργαζόμενος χρειαστεί να εργαστεί περισσότερες ώρες από αυτές που έχουν συμφωνηθεί, θα αμειβθεί χωριστά για τις επιπλέον ώρες και οι αποδοχές αυτές ονομάζονται **υπερωρίες**. Για τις υπερωρίες, η ωριαία αμοιβή είναι υψηλότερη απ' ό,τι για την εργασία εντός ωραρίου ή στη διάρκεια της ημέρας.

Σταθερές αποδοχές και υπερωρίες

Όλοι οι εργαζόμενοι δικαιούνται άδεια και επίδομα άδειας, ανάλογα με το σύστημα που έχουν εργαστεί. Για το πρώτο έτος, οι εργαζόμενοι κατοχυρώνουν δικαίωμα άδειας η οποία ανέρχεται συνολικά σε 20 ημέρες ετησίως. Για τα επόμενα έτη, οι εργαζόμενοι δικαιούνται τις ημέρες άδειας όπως εμφανίζονται στον πίνακα:

Έτη εργασίας	1	2	3	10 ή 12	25
Ημέρες άδειας	20	21	22	25	26

Νόμιμη άδεια

Το επίδομα άδειας καταβάλλεται όταν ο εργαζόμενος παίρνει την άδεια του. Όταν ένα άτομο παρατείται, δικαιούται αποζημίωση για τις ημέρες άδειας που δεν χρησιμοποιήσε.

Αποδεικτικό μισθοδοσίας

Σε όλους τους εργαζόμενους παρέχεται αποδεικτικό μισθοδοσίας, γνωστό και ως εκκαθαριστικό σημείωμα μισθοδοσίας. Τα εκκαθαριστικά μισθοδοσίας παρέχονται σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή. Εάν κάποιος εργαζόμενος δεν έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικά μέσα, π.χ. email, πρέπει να το λαμβάνει σε έντυπη μορφή. Εάν ένας εργαζόμενος δεν κατανοεί τα ποσά που αναγράφονται στο εκκαθαριστικό μισθοδοσίας του, θα πρέπει να απευθυνθεί στον εργοδότη του και να ζητήσει διευκρινίσεις ή να ζητήσει βοήθεια από τους γονείς ή το επαγγελματικό του σωματείο. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που πιστεύει ότι οι αποδοχές του δεν είναι ορθές.

Αποδεικτικό μισθοδοσίας

Σε όλους τους εργαζόμενους πρέπει να παρέχεται εκκαθαριστικό σημείωμα μισθοδοσίας όπου να αναγράφονται αναλυτικά τα επιμέρους ποσά των μεικτών και καθαρών απολαβών.

Στοιχεία που αναγράφονται στο εκκαθαριστικό μισθοδοσίας

Μισθοί και κρατήσεις	Παράδειγμα, €
Μεικτός μισθός	2,750.00
Κρατήσεις προ φόρων	
- Εθνική ασφάλιση	Υποχρεωτικό -433.13
- Συνταξιοδοτική αποταμίευση	Προαιρετικό 0.00
Φορολογητέο εισόδημα	2,316.87
Φόροι	
- Φόρος εισοδήματος	Υποχρεωτικό -459.34
- Εισφορά αλληλεγγύης	Υποχρεωτικό -59.59
Κρατήσεις μετά φόρων	
- Ιδιωτική ασφάλιση	Προαιρετικό -33.17
- Άλλο (π.χ. κρατήσεις, πληρωμή οφελών, κ.λπ.)	Προαιρετικό 0.00
= Καθαρές αποδοχές / καθαρό διαθέσιμο εισόδημα	1,764.77

Σε όλους τους εργαζόμενους πρέπει να παρέχεται εκκαθαριστικό σημείωμα μισθοδοσίας όπου να αναγράφονται αναλυτικά τα επιμέρους ποσά των μεικτών και καθαρών απολαβών.

Η κάθε θεματική αναπτύσσεται σε 2 σελίδες ώστε να είναι ευδιάκριτοι οι όροι και να διευκολύνεται η επανάληψη

Οι τελευταίες σελίδες του βιβλίου

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

I. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στον μεικτό μισθό και το καθαρό διαθέσιμο εισόδημα; Ποιες κρατήσεις αφαιρούνται συνήθως από τον μεικτό μισθό;
2. Πώς καθορίζονται οι μισθοί;
3. Ποιοι είναι ο γενικός κανόνας που ισχύει για την πρόσληψη παιδιών και εφήβων κάτω από την ηλικία των 18 ετών για εργασία;
4. Τι περιέχει το βιβλιário εργασίας που πρέπει να έχουν;
5. Τι σημαίνει «όριο ενηλικίωσης»;
6. Απαριθμήστε πέντε τουλάχιστον στοιχεία μιας σύμβασης εργασίας.
7. Τι είναι οι φόροι; Εξηγήστε ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στους άμεσους και έμμεσους φόρους.
8. Ποιος φόρος παρακρατείται από τον μισθό;
9. Τι είναι το συνταξοδοτικό σύστημα τριών πυλώνων;
10. Ποιος είναι ο κύριος πάροχος συντάξεων στην Ελλάδα;
11. Τι είναι η κάρτα πληρωμών; Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην πιστωτική και χρεωστική κάρτα;

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΤΕ

1. Πώς υπολογίζεται ο φόρος εισοδήματος στην Ελλάδα; Υπάρχει ένας συντελεστής ή φορολογικό κλιμάκιο;
2. Η συνταξοδοτική αποταμίευση είναι υποχρεωτική στην Ελλάδα; Πώς αποταμιεύουν τα άτομα για τη συνταξοδότησή τους;
3. Δείτε ένα εκκαθαριστικό μισθοδοσίας. Βεβαιωθείτε ότι καταλαβαίνετε όλα τα στοιχεία που περιέχει.
4. Πόσα χρήματα ξοδεύετε κάθε μήνα; Κάντε έναν προϋπολογισμό μηνιαίων δαπανών. Πόσο μπορείτε να ξοδεύετε κάθε βδομάδα ή κάθε μέρα;

II. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΗ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι είναι τα επιτόκια;
2. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στα επιτόκια καταθέσεων και δανεισμού;
3. Πόσες είναι συνήθως οι ημέρες τοκισμού ανά έτος;
4. Τι είναι ο τόκος υπερμερίας;
5. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στον απλό και τον σύνθετο τρόπο υπολογισμού του τόκου;
6. Απαριθμήστε τέσσερις κοινές κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού που μπορεί να επενδύσει κάποιος. Τι μπορεί να περιμένει κανείς από τον κίνδυνο και τις αποδόσεις αυτών των επενδύσεων;

7. Τι είναι η δανειακή σύμβαση;
8. Απαριθμήστε πέντε τύπους βραχυπρόθεσμων δανείων.
9. Απαριθμήστε δύο τύπους μακροπρόθεσμων δανείων.
10. Τι είναι το Σ.Ε.Π.Ε. και το Σ.Ε.Π.Π.Ε.; Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε αυτούς τους δύο αριθμούς;

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΤΕ

1. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μιας τράπεζας. Συγκεντρώστε πληροφορίες για πέντε καταθετικούς λογαριασμούς. Ποια είναι τα επιτόκια και οι όροι ανάληψης που ισχύουν για τον καθέναν από αυτούς;
2. Αναζητήστε πληροφορίες σχετικά με την αποταμίευση σε τακτά διαστήματα και τι χρειάζεστε για να ξεκινήσετε να αποταμιεύετε;
3. Αναζητήστε πληροφορίες για τα διαθέσιμα δάνεια στις ιστοσελίδες των τραπεζών. Σημειώστε τις πληροφορίες για δύο τύπους δανείων: ένα βραχυπρόθεσμο και ένα στεγαστικό δάνειο. Πόσο είναι το Σ.Ε.Π.Ε. και το Σ.Ε.Π.Π.Ε. αντίστοιχα;

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕ

1. Υπολογίστε τον τόκο για 450€ εάν το επιτόκιο είναι 3%, για τρεις μήνες, ένα εξάμηνο, ένα έτος και τρία έτη.
2. Υπολογίστε τα κυμαινόμενα επιτόκια για το διάστημα από 1/1 έως 31/12, εάν το επιτόκιο ισούται με 3,25% από 1/1 έως 31/3, με 3% από 1/4 έως 30/6, με 2,8% από 1/7 έως 30/9 και με 2,75% από 1/10 έως 31/12..

III. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τι πρέπει να κάνει κάποιος για να γίνει οικονομικά ανεξάρτητος;
2. Γιατί είναι πιο αποδοτική η αγορά περιοριστικών στοιχείων με αποταμίευση παρά με δανεισμό;
3. Ποιες είναι οι βασικές κατηγορίες αποταμιεύσεων και ποιος είναι ο σκοπός καθεμιάς από αυτές;
4. Τι είναι ο πληθωρισμός; Πώς επηρεάζει την αγοραστική δύναμη του χρήματος;
5. Τι είναι το κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης; Τι προτείνεται για το ύψος του κεφαλαίου αυτού;
6. Τι μπορούν να κάνουν τα άτομα για να ελαχιστοποιήσουν τις οικονομικές επιπτώσεις που έχουν οι ατομικοί κίνδυνοι;

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΤΕ

1. Ανακαλύψτε τη διακύμανση του πληθωρισμού στην Ελλάδα τους τελευταίους 12 μήνες.
2. Κάντε έρευνα στο διαδίκτυο και βρείτε έναν υπολογιστή που θα θέλατε να αγοράσετε. Επειτα, επισκεφτείτε τον ιστότοπο της τράπεζάς και βρείτε μια εφαρμογή υπολογισμού αποταμιεύσεων σε τακτά διαστήματα. Με τη βοήθεια της εφαρμογής, υπολογίστε πόσα χρήματα πρέπει να αποταμιεύετε κάθε μήνα για 2 έτη με επιτόκιο 1%. Στη συνέχεια, υπολογίστε πόσο θα κοστίσει η αγορά του υπολογιστή παίρνοντας δάνειο 24 μηνών από την τράπεζα.

Ερωτήσεις ανά κεφάλαιο.

Θεματικές έρευνας ανά κεφάλαιο.

Παιχνίδια Εξάσκησης – κάντε κλικ στα κεφάλαια

<i>Εισόδημα και Δαπάνες</i>	11
<i>Μισθός και διαθέσιμο εισόδημα</i>	12
Ξεκινώ να εργάζομαι	14
Κατανάλωση και κόστος διαβίωσης	16
Φόροι και ασφαλιστικές εισφορές	18
Συνταξιοδοτικές αποταμιεύσεις	20
Χρήμα - χαρτονομίσματα, κάρτες και άλλα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών	22
<i>Περιουσιακά στοιχεία και χρέη</i>	25
Επιτόκια.....	26
Πώς υπολογίζεται ο τόκος;.....	28
Ο ανατοκισμός.....	30
Αποταμίευση.....	32
Επενδυτικές επιλογές και κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού.....	34
Δάνεια.....	36
Κόστος δανείων.....	38
Δάνεια και αποπληρωμή.....	40
<i>Συμβουλές οικονομικής διαχείρισης</i>	43
Γίνετε ανεξάρτητοι.....	44
Προτιμήστε την αποταμίευση από το δανεισμό.....	46
Κατηγοριοποιήστε τις αποταμιεύσεις σας ανά στόχο.....	48
Προσέξτε τον πληθωρισμό.....	50
Προετοιμαστείτε για τις δύσκολες μέρες.....	52
Μην χάνετε τις καλές ευκαιρίες.....	54
<i>Ερωτήσεις και παραδείγματα</i>	56

Στην ιστοσελίδα
<https://hba.gr/info/emg>
υπάρχουν
αναρτημένα
παιχνίδια εξάσκησης
στις θεματικές του
βιβλίου